

Forholdene på Sjælsmark er uværdig symbolpolitik med dybt skadelige konsekvenser

KOMMENTAR

Sandra Lori Petersen på vegne af 58 danske og internationale forskere

Valgkampen er Udrejsecenter Sjælsmark endnu en gang omdrejningspunkt for debat. Politikere hævder, at forældrene på Sjælsmark »gør deres børn til gidsler« i forsøget på at undgå udrejse. Som forskere i socialitet, kultur, migration, sundhed, flygtningeproblematikker og børneliv er det vores klare opfattelse, at det ikke er forældrene på Sjælsmark, men danske politikere, der gør børn og voksne afviste asylansøgere på Udrejsecentre Sjælsmark og Kærshovedgård til gidsler for en uværdig og dybt skadelig symbolpolitik.

Vi opfordrer til, at man trækker på eksisterende forskning og erfaringer fra professionelle, som til hverdag er i berøring med flygtninge og migranter, når nye love udformes, om hvordan vi skal behandle mennesker - og i særdeleshed børn - i det danske asylsystem.

På Udrejsecenter Sjælsmark bor omkring 150 børn, deres familier og andre afviste asylansøgere under restriktive forhold, der har til formål at fremme deres motivation til at indvillige i hjemrejse. Allerede i 2013 påpegede en rapport fra Dansk Institut for Internationale Studier, at erfaringer fra både Danmark, Holland og Norge viser, at sådanne »motivationsfremmende foranstaltninger« ikke har den ønskede effekt.

Den erfaring deles af danske politifolk, Røde Kors-medarbejdere og forskere, som er i direkte kontakt med afviste asylansøgere. Det beskriver Forskerkollektivet For Fri Bevægelighed i en rapport fra 2018, og dokumenterer hvordan afviste asylansøgere i praksis holdes juridisk strandet i udvigningscentre på ubestemt tid, når de ikke indvilliger i at vende tilbage til et land, hvor de fortsat frygter forfølgelse og ikke anser det for muligt at tilbyde deres børn et liv i

»Disse foranstaltninger bidrager til at skabe en hverdag præget af angst og uvished, og til at give afviste asylansøgere oplevelsen af at blive kriminaliseret og at tabe værdighed.« skriver 58 forskere om forholdene på Udrejsecenter Sjælsmark. Foto: Thomas Lekfeldt

sikkerhed. Sidstnævnte rapport understøtter desuden eksisterende forskning, der dokumenterer, at de »motivationsfremmende foranstaltninger« skader den mentale sundhed hos dem, som er tvunget til at leve under dem: Disse foranstaltninger bidrager til at skabe en hverdag præget af angst og uvished og til at give afviste asylansøgere oplevelsen af at blive kriminaliseret og at tabe værdighed.

Forskning fra DIGNITY - Dansk Institut Mod Tortur, dokumenterede allerede i 2016, at vanskelige og stressende livsbetingelser i et såkaldt sikkert værtsland kan være nedbrydende for psyken på linje med vold og overgreb i forbindelse med krigshandlinger. Ligeledes dokumenterer ny forskning, at manglende indflydelse på dagen og fremtiden underminerer motivationen og evnen til at tage initiativer for børn i asylcentre generelt. De voksnes desperation smitter af på børnene og miljøet præges af voksne uden overskud til at gribe regulerende ind i børnenes sociale samvær eller varetage de enkelte børns psykologiske behov.

En rapport udarbejdet af psykologer fra Røde Kors, der har undersøgt den psykiske

trivsel hos 56 børn, der bor på Sjælsmark, og deres forældre, tyder på, at disse vilkår i høj grad gør sig gældende på Sjælsmark og forværres af den fastlåste situation, børnene og deres familier befinder sig i. Rapporten dokumenterer, at 80 pct. af børnene sandsynligvis eller muligvis ville få stillet en psykiatrisk diagnose hvis de blev udredt for en sådan. Af de resterende børn viser 45 pct. tegn på psykisk mistrivsel. Rapportens sammenligninger med tidligere undersøgelser viser tydeligt, at børnene på Udrejsecenter Sjælsmark har det markant dårligere end børn i andre dele af asylsystemet.

Vi tilslutter os derfor den lange række af stemmer, der allerede har kritiseret Udrejsecenter Sjælsmark, og påpeger, at heller ikke fra et forskningsmæssigt synspunkt har det sin berettigelse. Tvært imod bør danske politikere anerkende ansvaret for, at hensynet til barnets tarv gælder alle børn i Danmark og fordrer trygge rammer og et værdigt familieliv.

Sandra Lori Petersen er postdoc, Københavns Universitet. Se navnene på de 58 forskere berlingske.dk/opinion

Et skattestop gavner – de seneste nye skatter har været eklatante fiaskoer

KOMMENTAR

Peter Loft

Statsminister Lars Løkke Rasmussen har bebudet, at Venstre vil relancere sit gamle slagnummer, skattestoppet. I et land med et af verdens højeste skattetryk kunne man tro, at dette nærmest var en selvfølge.

Skattestoppet havde sin storhedstid under Anders Fogh Rasmussen (V), hvor det var stort set undtagelsesfrit og blev håndhævet med stor nidkærhed. Det stod uantastet i hele hans regeringstid, og kun to ændringer

blev gennemført i denne periode.

Dels blev skattestoppet udvidet til at gælde de kommunale ejendomsskatter, dels blev det såkaldte thailandske vindue indført. Det betød, at en skat kunne hæves som et led i den store skattereform fra 2009, men når denne reform var gennemført, ville skattestoppet på ny gælde som før.

Det fik vittige hunde til at sammenligne situationen med ægtemanden, der tog til Thailand, og ved afrejsen bedyrede, at han,

når han kom hjem, ville være sin kone tro igen.

Skattestoppet blev kritiseret for at fastfryse skattesystemet, og for at forhindre nødvendige ændringer i skattereglerne. Men det havde nogle klare fordele.

Skattestoppet er ikke udtryk for en skattepolitik, men for en udgiftspolitik: Nye udgifter kan ikke blot finansieres ved introduktion af nye skatter, der må omprioriteres. Skattestoppet har formentlig haft en opdragende effekt på mange politikere. Det er op ad bakke at argumentere for skattelettelser, men det er heller ikke acceptabelt at sætte en skat op, blot fordi muligheden eller lysten er der.

Før skattestoppet mente man, at skatter løbende skulle hæves, for at skatteandelen ved stigende priser forblev uændret. Det blev faktisk udlagt som en skattesænkning, når denne automatik blev sat ud af kraft. En udeblevet skatteforhøjelse var lig med en skattesænkning.

Skattestoppet betød dermed en aflastning af det hårdt prøvede skattesystem og en ændret holdning til, at nye udgifter kun kunne finansieres med nye skatter. I takt med, at det er blevet sværere og sværere at finde på nye skatter, bør man ikke se bort fra denne gavnlige effekt af skattestoppet. Der er

grund til at minde om, at alle nye skattetyper, der har været lanceret de seneste år, har været eklatante fiaskoer. Tænk blot på forsyningssikkerhedsafgiften, fedtskatten eller pensionsudligningsafgiften.

Spørgsmålet er, hvilken effekt en genindførelse af skattestoppet vil have. Der synes på ny at være en vis lyst til at hæve skatterne. Ud fra et skatteteknisk synspunkt er der grund til at advare herimod, og i den forbindelse er et skattestop en hjælpende hånd. Men det forudsætter, at det står mur og nagelfast. Skattestoppet har, uanset at det allerede er gældende, ikke forhindret en del skatteforhøjelser, og det nu genintroducerede skattestop indeholder også nogle væsentlige modifikationer.

Et skattestop minder om en fastkurspolitik. Begge dele bygger på en tiltro til, at det pågældende princip fastholdes undtagelsesfrit. En forpligtelse til aldrig at devaluere, med mindre det skønnes hensigtsmæssigt, vil næppe berolige valutamarkedene.

Peter Loft er skatte- og afgiftsrådgiver, tidl. departementschef i Skatteministeriet